

УДК 347.97:342.7

Отримано редакцією: 12.01.2026

Прийнято до публікації: 01.03.2026

Опубліковано: 15.04.2026

Семчишин Світлана Іванівна

кандидат політичних наук, Львів, Україна

ORCID: 0009-0005-4210-1920

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СУДОВОЇ ВЛАДИ ЯК УМОВА ДОСТУПНОСТІ ПРАВОСУДДЯ

Анотація. Стаття присвячена аналізу забезпечення безпеки судової влади як ключової умови доступності правосуддя та реалізації права на справедливий суд. Метою дослідження є визначення основних проблем забезпечення безпеки судової влади та розробка рекомендацій щодо вдосконалення правових та організаційних механізмів захисту суддів та інших учасників судового процесу. У роботі застосовано методи системного аналізу, порівняльно-правовий метод та контент-аналіз нормативно-правових актів і наукових публікацій для дослідження взаємозв'язку між безпекою судової влади та доступністю правосуддя. Особливу увагу приділено двом взаємопов'язаним складовим доступності правосуддя: спрощенню судових процедур та скороченню судових витрат. Проаналізовано наукові позиції О. Ткачук, Ю. Лопанчук, Г. Власової, І. Сливич, В. Бобрика, Л. Кондрат'євої, А. Прокопюк та Т. Коваленко щодо оптимізації судових процедур та витрат. Встановлено, що ефективне функціонування судової системи неможливе без належного рівня безпеки суддів та інших учасників судового процесу, а відсутність адекватного захисту призводить до підриву довіри громадян до судової системи. Доведено взаємозв'язок та взаємообумовленість спрощення судових процедур і скорочення судових витрат як складових доступності правосуддя. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні комплексного підходу до забезпечення безпеки судової влади як передумови реалізації права на справедливий суд в контексті євроінтеграційних процесів. Практичне значення результатів полягає у формуванні рекомендацій для вдосконалення правотворчої та правозастосовної практики у сфері доступності правосуддя.

Ключові слова: доступність правосуддя; безпека судової влади; судові процедури; судові витрати; справедливий суд; правотворча робота; правозастосування; спрощене провадження.

Semchyshyn Svitlana Ivanivna

Candidate of Political Sciences, Lviv, Ukraine

ENSURING THE SECURITY OF JUDICIAL POWER AS A CONDITION FOR THE ACCESSIBILITY OF JUSTICE

Abstract. The article is devoted to the analysis of ensuring the security of judicial power as a key condition for the accessibility of justice and the realization of the right to a fair trial. The aim of the study is to identify the main problems of ensuring the security of judicial power and to develop recommendations for improving legal and organizational mechanisms for protecting judges and other participants in court proceedings. The research employs methods of systematic analysis, comparative legal method, and content analysis of regulatory acts and scientific publications to investigate the relationship between judicial power security and the accessibility of justice. Particular attention is paid to two interrelated components of the accessibility of justice: simplification of court procedures and reduction of court costs. The scientific positions of O. Tkachuk, Yu. Lopanchuk, H. Vlasova, I. Slyvyich, V. Bobryk, L. Kondratieva, A. Prokopiuk, and T. Kovalenko on the optimization of court procedures and costs are analyzed. It is established that the effective functioning of the judicial system is impossible without an adequate level of security for judges and other participants in court proceedings, and the lack of adequate protection undermines public confidence in the judicial system. The interconnection and interdependence of simplifying court procedures and reducing court costs as components of the accessibility of justice are proven. The scientific novelty lies in substantiating a comprehensive approach to ensuring the security of judicial power as a prerequisite for realizing the right to a fair trial in the context of European integration processes. The practical significance of the

results lies in formulating recommendations for improving law-making and law-enforcement practices in the field of the accessibility of justice.

Key words: accessibility of justice; judicial power security; court procedures; court costs; fair trial; law-making; law enforcement; simplified proceedings.

ВСТУП

Забезпечення безпеки судової влади є однією з основоположних умов для досягнення доступності правосуддя та захисту права на справедливий суд. В умовах сучасного суспільства, яке характеризується складними соціально-економічними та політичними процесами, питання безпеки суддів та інших учасників судового процесу набуває особливої актуальності. Відсутність належного рівня безпеки може призвести до підриву довіри громадян до судової системи, порушення принципів незалежності судової влади та ефективного функціонування правосуддя.

Судова влада виконує ключову роль у забезпеченні верховенства права, захисті прав і свобод громадян, підтримці суспільного порядку. Проте судді часто стають об'єктами погроз, тиску та інших форм протиправного впливу, що ставить під загрозу не лише їхню особисту безпеку, але й функціональну незалежність судової системи. Тому забезпечення безпеки судової влади є важливим аспектом державної політики та правозастосовної практики.

У статті аналізуються сучасні виклики, що постають перед судовою системою в контексті забезпечення її безпеки, а також розглядаються ефективні правові механізми та заходи, спрямовані на підвищення рівня захищеності суддів та інших учасників судового процесу. Особлива увага приділяється взаємозв'язку між безпекою судової влади та доступністю правосуддя, підкреслюється необхідність комплексного підходу до розв'язання цих питань.

Вектор забезпечення права на справедливий суд як пріоритет судової реформи міцно закріпився у вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актах, що стосуються реформування судоустрою та суміжних правових інститутів у світлі євроінтеграційних процесів в Україні. Стратегічно-концептуальні рамки цього вектору досить широко висвітлені у вітчизняних та зарубіжних наукових працях та обумовлюються, передусім, повагою до прав людини, принципом верховенства права і готовністю до зближення вітчизняної і європейської правових систем та культур. У той же час, деталізація вказаних рамок вимагає поглибленого вивчення окремих аспектів права на справедливий суд, його складових, що, у свою чергу розподіляються на дрібніші елементи.

Безумовно, поряд з незалежністю і неупередженістю суду, ключовим елементом права на справедливий суд є доступність суду. Остання поділяється на низку взаємопов'язаних елементів, серед яких, у зв'язку зі складною соціально-економічною ситуацією в Україні, хотілось би наголосити на спрощенні судових процедур і скороченні судових витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Праву на справедливий суд, як і праву на доступ до правосуддя, присвячено численні публікації вітчизняних та іноземних авторів. У більшості з публікацій, що скеровуються на вирішення конкретних проблем доступності правосуддя, автори не оминають проблематики спрощення судових процедур і скороченні судових витрат. Досліджували вказані питання, зокрема, Бобрик В., Власова Г., Коваленко Т., Кондрат'єва Л., Лопанчук Ю., Прокопюк А., Сливик І., Ткачук О. та ін.

Утім, існуючі позиції вимагають консолідації та виявлення ключових детермінант, що у сукупності надасть можливість обґрунтувати шляхи вдосконалення правотворчої та правозастосовальної практики у відповідній сфері.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є визначення основних проблем забезпечення безпеки судової влади та розробка рекомендацій щодо вдосконалення правових та організаційних механізмів, спрямованих на посилення захисту суддів та інших учасників судового процесу, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню доступності та ефективності правосуддя в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Спрощення судових процедур є напрямком судової реформи, що направлений на досягнення доступності правосуддя і доповнює решту складових цього права.

О. Ткачук аналізуючи результати дослідження довіри населення України до суду зауважує, що більше 80% респондентів заявляють про недовіру до суду, у той же час більше 90% опитаних стверджують, що суддя додержувався етичних вимог. Таким чином, високий рівень недовіри до суду науковець пов'язує зі складністю судових процедур. О. Ткачук

наголошує: «У сучасному трактуванні спрощені процедури в цивільному судочинстві набули нових характерних рис. Їхня юридична природа полягає в тому, що за наявності визначених у процесуальному законодавстві підстав та умов розгляд відповідної категорії справ здійснюється за особливими правилами, які передбачають скорочені терміни розгляду справи, прийняття судового рішення відразу у формі судового наказу, відсутність окремих етапів процедури судового розгляду та ін. Це значно підвищує ефективність судового захисту прав, свобод та інтересів учасників процесу, насамперед тієї сторони, яка звернулася за судовим захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод або інтересів» [1, С.20].

Ю. Л. Лопанчук зазначає, що однією з тенденцій розвитку кримінального судочинства на сучасному етапі є спрощення процедури судового розгляду. Вона відображена, зокрема, у Рекомендації № 6 R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам від 17 вересня 1987 р. «Стосовно спрощення кримінального правосуддя». У підпункті 7 пункту А (Судове слідство до і під час слухання справи) зазначеного документу державам рекомендується застосовувати процедуру «угоди про визнання вини», або аналогічні їй. У таких випадках суд повинен мати можливість повністю або частково відмовитись від судового слідства. Шляхом спрощення судового розгляду, у тих чи інших формах, зауважує науковець, іде низка європейських держав [2, С. 1].

Г. Власова зауважує, що досить часто у правовій науці інших країн виникає питання щодо скорочення процедури кримінального судочинства. Зокрема, однією із форм спрощеного судочинства є укладання угод про визнання вини [3, С. 96 – 97]. І. І. Сливич стверджує, що одна з найбільш важливих проблем кримінального процесу пов'язана з ефективністю кримінальної процесуальної форми. Практичне значення цієї проблеми вкрай зросла у наш час. Пов'язано це з тим, що в останні роки суттєво збільшилося навантаження на суди, яке відбувається у зв'язку з підвищенням їх ролі, як органів захисту порушених прав, так і у зв'язку із зростанням числа скоєних злочинів. З іншого боку, питання ефективності виникає, коли мова йде про вирішення проблеми, яка стосується неможливості притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які переховуються за кордоном або на території окупованого Криму, в зоні АТО, яка тимчасово не підконтрольна українській владі. Звичайні, стандартні процесуальні форми не можуть забезпечити швидкого вирішення завдань кримінального судочинства. Відповідно виникає проблема забезпечення оптимального строку кримінального провадження, чому сприяє застосування прискорених форм кримінального судочинства [4, С.98].

В. Бобрик підкреслює, що коли відбувається розгляд судом конкретної справи і здійснюється правосуддя в цілому, має досягатися мета судочинства з мінімізацією витрат часу, сил та коштів, адже неоднорідність судових справ (як за їх характером, так і за складністю) визначає можливість різних шляхів досягнення цілей правосуддя, а отже й диференціації судових процедур. Значна частина справ, що розглядаються судами цивільної та господарської юрисдикції, ґрунтуються на позовах із невеликою ціною позову, які не є складними за своїм юридичним змістом. Тому розгляд цих справ у загальному порядку позовного провадження не можна назвати оптимальним способом вирішення відповідних спорів і цілком може здійснюватися за спрощеною (порівняно із загальним позовним провадженням) судовою процедурою. На думку В. Бобрика, законодавче закріплення спрощених видів судочинства здійснюється з метою забезпечення більшої доступності судочинства в певних нескладних категоріях справ за рахунок зниження судових витрат, скорочених строків судового розгляду та спрощення процесуальних вимог до дій учасників процесу та діяльності суду. При цьому ефективні спрощені провадження здатні істотно полегшити досягнення завдань судочинства [5, С. 4].

О. Ткачук вважає, що у цивільному судочинстві України та вдосконалення законодавчого регулювання в цій сфері [1, С. 24]:

- запровадити спрощену процедуру судового розгляду у тому разі, коли суд вправі з власної ініціативи або за клопотанням сторони на будь-якому етапі стадії судового розгляду без виклику та/або заслуховування сторін негайно ухвалити рішення, якщо, наприклад: 1) позов буде явно обґрунтований; 2) позов буде явно необґрунтований; 3) наведено обставини, які свідчать про необхідність швидкого вирішення справи;

- на законодавчому рівні затвердити перелік документів, за якими можна було би пред'являти свої вимоги у порядку наказного провадження;

- заочний розгляд справи перейменувати на «письмове провадження» та розмістити норми, що регламентують це питання, в Розділі I «Загальні положення» із визначенням особливості порядку застосування письмового розгляду справи в окремому провадженні та при перегляді судового рішення в апеляційній інстанції;

– визначити механізм вирішення масових групових позовів.

У євроінтеграційному вимірі важливим можемо вважати твердження В. Бобрика щодо того, що «Активний процес гармонізації процесуального права ЄС, який почався в 2000 році, охопив багато сфер процесуального регулювання, у тому числі питання юрисдикції, визнання та виконання рішень, обміну судовими документами, збору доказів, та призвів до запровадження загальноєвропейських судових процедур, зокрема європейської процедури розгляду позовів з невеликою ціною (ЕССР). Досвід застосування ЕССР в країнах – учасницях ЄС засвідчив його ефективність, а тому подібна процедура (без урахування її транснаціонального характеру) цілком може бути втілена в цивільному та господарському судочинстві України. Запровадження в національне правосуддя спрощеного провадження у справах з невеликою ціною позову за зразком ЕССР має прискорити судовий розгляд відповідних позовів, зменшити судові витрати сторін, а також забезпечити оперативність судового захисту» [5, С. 8].

На доцільності спрощення процедур у сфері кримінального процесу наголошує Г. П. Власова, зазначаючи: «угоди в кримінальному процесі України беззаперечно мають право на існування, але перед їх запровадженням потрібно прискіпливо вивчити досвід застосування таких угод на практиці інших країн, а також передбачити результати їх використання у кримінальному процесі нашої держави. Виходячи з цього, угоди про визнання вини, що передбачені у новому КПК України, не варто запроваджувати в кримінальний процес України, натомість в новому КПК України мають віднайти місце аналоги судових угод Німеччини. доцільність їх упровадження у кримінальне судочинство України можуть свідчити, по-перше, вичерпані можливості підвищення ефективності наявної системи кримінального судочинства; по-друге, очевидне відставання у розвитку вітчизняного кримінального судочинства порівняно з іншими країнами, зокрема європейськими; по-третє, перевантаження органів прокуратури та слідства; по-четверте, перевантаження судової системи» [3, С. 101].

Сливич І. І. виділяє спрощену і прискорену форми провадження. На думку науковця, Прискорена форма являє собою провадження у кримінальному процесі України, яке спрямоване на досягнення загальних цілей кримінального судочинства, має скорочені (порівняно із звичайною процедурою) строки для їх досягнення і особливості, які характеризуються модифікацією окремих стадій кримінального провадження, що відрізняє ці провадження від звичайного порядку кримінального судочинства. Спрощена форма це процесуальна форма провадження у кримінальному процесі України, яка має власну сукупність специфічних цілей і завдань, що не суперечать цілям і завданням кримінального судочинства в цілому, характеризується вилученням окремих стадій кримінального провадження, завдяки чому провадження здійснюється у більш короткі строки [4, С. 100]. Водночас, В. Бобрик наголошує, що неефективні спрощені провадження мають абсолютно протилежний наслідок, адже лише ускладнюють процесуальну форму, що маємо, зокрема, нині з процедурою заочного розгляду справи [5, С. 4].

Ю. Л. Лопанчук зауважує, що скорочення судового слідства відбувається з метою процесуальної економії, яка полягає у меншій затраті процесуальних засобів і часу на розгляд та вирішення окремо взятої кримінальної справи, у здійсненні правосуддя за згодою сторін у більш короткий термін. Побічно це позначається на завантаженості судів 2.

Поряд зі спрощенням судових процедур важливе значення для забезпечення доступу до правосуддя має зниження судових витрат.

На думку Кондрат'єва Л.А., Прокопюк А.Л., у період становлення правової держави проблема інституту судових витрат у цивільному судочинстві досить актуальна, оскільки питання пов'язані з розвитком цього інституту безпосередньо впливають на можливість реалізації особою права на звернення до суду та отримання судового захисту, а отже, і потреба в подальшому їх науковому осмисленні не тільки збереглася, але й значно посилилась 6, С. 74.

Згідно Постанови № 10 Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про застосування судами законодавства про судові витрати у цивільних справах», Судові витрати – передбачені законом витрати (грошові кошти) сторін, інших осіб, які беруть участь у справі, понесені ними у зв'язку з її розглядом та вирішенням, а у випадках їх звільнення від сплати – це витрати держави, які вона несе у зв'язку з вирішенням конкретної справи. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (РИМ, 4.XI.1950), Рекомендація щодо заходів, які полегшують доступ до правосуддя № R (81)7, прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 14 травня 1981 року, та практика Європейського суду з прав людини під час застосування цієї Конвенції не визнають необхідність сплати судових витрат обмеженням права доступу до суду. Разом із тим, ураховуючи положення пункту 1 статті 6 Конвенції та прецедентну практику Європейського суду з прав людини

(зокрема, рішення від 19 червня 2001 року у справі «Креуз проти Польщі» (Kreuz v. Poland)), сплата судових витрат не повинна перешкоджати доступу до суду, ускладнювати цей доступ таким чином і такою мірою, щоб завдати шкоди самій суті цього права, та має переслідувати законну мету 7.

Кондрат'єва Л.А, Прокопюк А.Л. стверджують, що судові витрати впливають на можливість реалізації особою права на звернення до суду та отримання судового захисту й може розглядатися як установлене законодавством обмеження доступності правосуддя. Оптимальний розмір судових витрат відсікає безпідставне звернення до суду. Водночас, згідно Рекомендації № R (81)7 КМРЄ, прийняття якщо судові витрати є явною перешкодою для доступу до правосуддя, їх треба по можливості скоротити або анулювати [6, С. 74].

Коваленко Т. С. підкреслює, що інститут судових витрат нерозривно пов'язаний із проблемою доступності правосуддя, аргументуючи свою позицію такими тезами: 1) доступність правосуддя прямо пов'язана з можливістю для осіб, які звертаються до суду, витримати тягар пов'язаних із цим витрат; 2) якісне правосуддя, що забезпечує ефективний правовий захист при справедливому судовому провадженні в розумний строк, об'єктивно не може бути дешевим; 3) можливості держави, яка існує за рахунок коштів платників податків, з фінансування правосуддя, забезпечення права доступу до суду не безмежні. Водночас, науковець зауважує, що при реформуванні інституту судових витрат з одного боку, важливо не допустити надмірної дорожнечі процесу для осіб, які беруть участь у судовому розгляді, а з іншого – забезпечити якісне та справедливе правосуддя, що вимагає чималих витрат 8, С. 202–203.

Таким чином, у рамках покращення забезпечення доступу до правосуддя слід говорити про оптимізацію судових витрат, а не просто їх пошук шляхів їх зменшення.

ОБГОВОРЕННЯ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

Проведений аналіз підтверджує, що забезпечення безпеки судової влади є критичним чинником, який безпосередньо впливає на доступність правосуддя. Спрощення судових процедур та оптимізація судових витрат є взаємопов'язаними складовими, які визначають рівень доступності правосуддя для громадян.

Результати узгоджуються з висновками О. Ткачук про те, що високий рівень недовіри до суду пов'язаний зі складністю судових процедур, а також з позицією Т. Коваленко щодо необхідності балансу між якісним правосуддям та його вартістю для сторін.

Практичне значення полягає у формуванні рекомендацій для оптимізації відповідних процедур та витрат, що сприятиме виконанню європейських стандартів щодо доступності правосуддя та зміцненню гарантій права на справедливий суд в Україні.

ОБГОВОРЕННЯ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

Результати проведеного дослідження дозволяють сформулювати низку практичних рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання досліджуваної проблематики, які можуть бути використані у законотворчій та правозастосовній діяльності.

ВИСНОВКИ

Забезпечення безпеки судової влади є критичним чинником, що безпосередньо впливає на доступність правосуддя та реалізацію права на справедливий суд. У ході дослідження було встановлено, що ефективне функціонування судової системи неможливе без належного рівня безпеки суддів та інших учасників судового процесу. Відсутність адекватного захисту судової влади може призвести до підриву довіри громадян до судової системи, а також до порушення принципів незалежності та неупередженості судового процесу. На основі проведеного дослідження доведено взаємозв'язок та взаємообумовленість двох складових доступності правосуддя – спрощення судових процедур і скороченні судових витрат. Встановлено, що за допомогою посиленої роботи над оптимізацією відповідних процедур та витрат уможливиться виконання європейських стандартів щодо доступності правосуддя, а отже – відбудеться зміцнення гарантій права на справедливий суд в Україні, що є умовою європейської інтеграції нашої держави.

Перспективним напрямком подальших досліджень є деталізація інших складових доступності правосуддя та виявлення взаємозв'язків між ними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ткачук О. Сучасні проблеми і напрямки спрощення судових процедур у цивільному судочинстві України. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 5. С. 19–24.
2. Лопанчук Ю. Скорочена процедура судового слідства за чинним КПК України: суть, мета та умови застосування. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 25-26 лютого 2011 р. URL: <http://eprints.oa.edu.ua/755/1/Lopanchuk.pdf>.
3. Власова Г. П. Спрощення кримінального провадження на прикладі окремих європейських країн: досвід, практика застосування. Публічне право. 2013. № 3. С. 96–102.
4. Сливич І. І. Прискорені та спрощені провадження в кримінальному судочинстві України: визначення та доцільність застосування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2015. Вип. 31(3). С. 97–100.
5. Бобрик В. Перспективи спрощення в Україні судового розгляду цивільних і господарських справ із невеликою ціною позову в контексті європейського досвіду. Підприємництво, господарство і право. 2015. № 3. С. 11–15.
6. Кондрат'єва Л. А., Прокопюк А. Л. Судові витрати в цивільному процесі. Науковий вісник Чернівецького університету. 2011. Вип. 597. С. 74–78.
7. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 10 від 17 жовтня 2014 року «Про застосування судами законодавства про судові витрати у цивільних справах».
8. Коваленко Т. С. Сутність та функції судових витрат у господарському процесі. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. 2013. № 1062, вип. 14. С. 201–203.

REFERENCES

1. Tkachuk, O. (2016). Suchasni problemy i napriamky sproshchennia sudovykh protsedur u tsyvilnomu sudochynstvi Ukrainy [Modern problems and directions of simplifying court procedures in civil proceedings of Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 5, 19–24.
2. Lopanchuk, Yu. (2011). Skorochna protsedura sudovoho slidstva za chynnym KPK Ukrainy [Shortened court investigation procedure under the current CPC of Ukraine]. <http://eprints.oa.edu.ua/755/1/Lopanchuk.pdf>
3. Vlasova, H. P. (2013). Sproshchennia kryminalnoho provadzhennia na prykladi okremykh yevropeyskykh krain [Simplification of criminal proceedings using examples of individual European countries]. *Publichne pravo*, 3, 96–102.
4. Slyvych, I. I. (2015). Pryskypreni ta sproshcheni provadzhennia v kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy [Accelerated and simplified proceedings in criminal proceedings of Ukraine]. *Naukovyi visnyk UzhNU. Serii: Pravo*, 31(3), 97–100.
5. Bobryk, V. (2015). Perspektyvy sproshchennia v Ukraini sudovoho rozghliadu tsyvilnykh i hospodarskykh sprav [Prospects for simplifying judicial consideration of civil and commercial cases in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 3, 11–15.
6. Kondratieva, L. A., & Prokopiuk, A. L. (2011). Sudovi vytraty v tsyvilnomu protsesi [Court costs in civil proceedings]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*, 597, 74–78.
7. Postanova Plenumu Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy [Resolution of the Plenum of the Higher Specialized Court of Ukraine] No. 10 vid 17 zhovtnia 2014 roku.
8. Kovalenko, T. S. (2013). Sutnist ta funktsii sudovykh vytrat u hospodarskomu protsesi [Essence and functions of court costs in commercial proceedings]. *Visnyk KhNU im. V. N. Karazina. Serii: Pravo*, 1062(14), 201–203.

© Семчишин С. І., 2026. Ця робота ліцензована за Creative Commons Attribution 4.0 International License